

Vplyv tradičného hospodárenia na biodiverzitu travinnobylinných spoločenstiev v podhorskej krajine

Barbora Fedorková

Ústav krajinej ekológie SAV, Štefánikova 3, 814 99 Bratislava
barbora.fedorkova@savba.sk

Tradičné extenzívne obhospodarovanie travinnobylinných spoločenstiev v podhorskej vidieckej krajine v Zliechovskej kotline, tj. kosbou a pastvou oviec a dobytky, sa datuje už od 13. storočia. Variabilitnosťou podmienok vyplývajúcou s rôzneho časového odstupu a frekvencie kosenia, rôznej intenzity pasenia oviec a dobytky a variabilných stanovištných podmienok sa vytvorili človekom stabilizované druhovo bohaté spoločenstvá [1], ktoré boli popísané aj v Zliechovskej kotline (Tab.) (fytoecologické mapovanie v rokoch 2008–2010 metodikou Braun-Blanqueta; 112 zápisov analyzovaných programom Juice, PC-Ord a Canoco).

Tab. Zoznam zistených travinnobylinných spoločenstiev v Zliechovskej kotline

Číslo	Spoločenstvo – slovenský názov	Asociácia [2]
1	Suché ovsíkové lúky	<i>Ranunculo bulbosi – Arrhenatheretum elatioris</i>
2	Teplomilné lúky so stoklasom vzpriameným	<i>Onobrychido viciifoliae – Brometum erecti</i>
3	Karpatské vlhké lúky s pichliačom potočným	<i>Cirsietum rivularis</i>
4	Intenzívne pasienky	<i>Lolio perennis – Cynosuretum cristati</i>
5	Eutrofné ovsíkové lúky	<i>Pastinaco sativae – Arrhenatheretum elatioris</i>
6	Podhorské trojšetové lúky	<i>Poo-Trisetetum flavescens</i>
7	Ovsíkové lúky s ľaliou cibuľkonosnou	<i>Lilio bulbiferi – Arrhenatheretum elatioris</i>

Vzhľadom na to, že ide o dynamickú vegetáciu reagujúcu na pravidelné narušovanie kosbou a pasením v klimaxovom pásme lesov, jej existencia je výhradne závislá na pokračujúcej antropickej činnosti [3]. Medzi významné druhy závislé na manažmente tu patria druhy *Dactylorhiza majalis*, *Gymnadenia conopsea*, *Platanthera bifolia*, jarné a jesenné efeméry *Crocus heuffelianus*, *Colchicum autumnale* či druh *Trollius altissimus*. Spôsob využitia týchto porastov vplyva na zmenu ich diverzity. Asociácie zväzu *Arrhenatherion elatioris* vplyvom intenzívneho spásania postupne prechádzajú do druhovo chudobných asociácií zväzu *Cynosurion cristati* [2]. Extenzívna pastva porasty obohacuje napr. o druhy *Carduus* sp., *Thymus* sp., *Onosis spinosa*, *Ranunculus acris* a i. Opúšťanie spôsobuje prienik ruderalných druhov, napr. *Cirsium* sp., *Crepis biennis*, *Rumex* sp., *Daucus carota* a následnú sukcesiu [4].

Príspevok vznikol s podporou grantu 2/0192/09 realizovaného na ÚKE SAV.

[1] Critchley et al., *Appl. Veg. Sci.*, **2007**, 10, 307–314.

[2] Janišová et al., *Travinnobylinná vegetácia Slovenska – elektronický expertný systém na identifikáciu syntaxónov*. VEDA, Bratislava, **2007**, 263.

[3] Kahmen et al., *Biol. Conserv.*, **1985**, 104, 319–328.

[4] Kahmen, Poschlod, *Agric. Ecosyst. Environ.*, **2008**, 128, 137–145.